

HENT

Rapport Bærekraft

2019

HENT er opptatt av å ta helhetsansvar. Enten det gjelder den enkelte medarbeider, prosjekter eller prosesser, så vil vi til enhver tid søke å ta ansvar. I kraft av vår rolle som både samfunnsaktør, prosjektskaper og totalentreprenør forplikter vi for en helhetlig tenking og utførelse. Vår tilnærming skal derfor prioritere det bærekraftige, og våre bidrag skal understøtte de bærekraftige løsningene i prosjekt og på selskapsnivå.

HENT er opptatt av å ta helhetsansvar. Enten det gjelder den enkelte medarbeider, prosjekter eller prosesser, så vil vi til enhver tid søke å ta ansvar. I kraft av vår rolle som både samfunnsaktør, prosjektskaper og totalentreprenør forplikter vi for en helhetlig tenking og utførelse. Vår tilnærming skal derfor prioritere det bærekraftige, og våre bidrag skal understøtte de bærekraftige løsningene i prosjekt og på selskapsnivå.

Helse, Miljø og Sikkerhet (HMS) er en av grunnpilarene i HENT sin strategi og kultur. Dette konkretiseres blant annet ved at HMS er første punkt på agendaen i alle relevante møter, og at toppledelsen gjennomfører regelmessige prosjektbesøk med HMS som eneste tema. HMS-prestasjonen målt via H- og F-tall har vist en klar bedring gjennom 2019, og den positive utviklingen fortsetter inn i 2020. HENT retter nå mer fokus mot sikkerhetskultur, opplæring og holdningsskapende arbeid, fra kontrahering-, oppstart- og gjennomføringsfasen.

HENT fortsetter sin stabile vekst med en økning av ansatte fra 971 i 2018 til 1001 i 2019, fordelt på Norge, Sverige og Danmark.

HENT opererer i et marked hvor useriøse aktører og arbeidslivskriminalitet er en risiko, men også her opplever vi at målrettet og systematisk arbeid gir gode resultater. Vi har utstrakt bruk av underentreprenører på våre byggeplasser. Gjennom grundige prekvalifiseringsrutiner og kontroll av etterlevelse av rutiner på byggeplass, vil risikoen for bruk av useriøse aktører reduseres. Bekjempelse av arbeidslivskriminalitet er et ansvar bransjen har felles, og ved å utvikle egne fagarbeidere og satse på lærlinger, bidrar vi til å beholde fagkompetanse, håndverkstradisjoner samt bekjempe useriøse aktører i bransjen.

Det settes stadig mer ambisiøse energi- og miljømål i stadig flere prosjekter. Utviklingen går svært raskt, og

løsninger som for noen år siden var pilotprosjekter har nå blitt normen. Vi i HENT er stolte over at vi bygger flere av de aller mest ambisiøse miljøprosjektene. Sara Kulturhus i Skellefteå er et godt eksempel på dette, hvor HENT nok en gang viser at vi er verdensledende i utvikling, prosjektering og bygging av komplekse trebygg. HENT ser et økt fokus i markedet på bærekraft og miljø som en gylden mulighet for grønn vekst og noe av nøkkelen for konkurransedyktighet fremover.

Vi tar bærekraftutfordringen – vårt svar på dette er HENT Future

HENT Future er en materialisering av vår kompetanse på bærekraft, våre bærekraftige løsninger, og vår gjennomføringsmodell for bærekraft i prosjekt. Det finnes ingen enkeltstående løsning på bærekraftutfordringene. Grønn omstilling og bærekraftig bygging krever et bredt spekter av tiltak, kunnskap, og virkemidler. Det er dette vi har satt i system og kaller for HENT Future – vårt konsept for bærekraftig prosjektutvikling og bærekraftig realisering av byggeprosjekt.

Samtidig som vi realiserer noen av de mest prestisjefylte miljøprosjektene i markedet, skal HENT fortsette å styrke fokuset på miljø og bærekraft på alle våre prosjekter. Gjennom vårt sertifiseringssystem HENT Miljøeffektiv Byggeplass bidrar vi kontinuerlig til å redusere klimagassutslippene og miljøpåvirkningen fra våre byggeplasser. Vi skal ta vår del av ansvaret, og vårt mål er at våre bygg og våre byggeplasser skal være utstillingsvindu for løsningene på samfunnets felles miljøutfordringer. HENT Miljøeffektiv Byggeplass er derfor en viktig del av HENT Future.

Konsernsjef HENT

Om HENT

HENT er en nordisk entreprenør som utvikler og utfører alle typer byggeprosjekter. HENT har sitt hovedkontor i Trondheim, med avdelingskontorer i Oslo, Bergen, Ålesund, Bodø, Hønefoss, Lillestrøm, Brumunddal og Horten. HENT Sverige AB med kontorer i Stockholm og Malmö og HENT Danmark A/S med prosjektkontor i København er 100 % eide datterselskaper i konsernet som har flere store byggeprosjekter under utvikling og oppføring. Vi har levert en rekke store byggeprosjekter til både offentlige og private utbyggere i hele Norden. HENT har gjennomført mange store samspillsprosjekter og utviklet en egen gjennomføringsmodell for disse kalt "HENT Totalverdi". Gjennom aktiv deltakelse og integrert prosjektutvikling har HENT i en årrekke deltatt i verdiskapning for sine oppdragsgivere. En komplett deltakelse fra idé til overlevering er et av HENT sine varemerker.

HENT har en forpliktelse overfor våre kunder om å levere riktig kvalitet, til riktig tid, hver gang. Denne forpliktelsen representerer også selskapets overordnede målsetning for kvalitetsarbeidet. Dette skal oppnås gjennom risikobasert kvalitetssikring, ved å avdekke risiko så tidlig som mulig, risikoreduserende prosjektering, risikoreduserende utførelse og kontrollregimer ved forhøyet risiko.

Samfunnsansvar/bærekraft er et konsernlederansvar hvor den strategiske retningen for konsernet utarbeides

av konsernledelse i samråd med de ulike fagdisiplinene innenfor HMS, personal, miljø, bærekraft og styringssystem. Det rapporteres månedlig til ledelsen og styret på økonomi, HMS og blant annet sorteringsgrad og avfallsmengder som er en del av KPIene i selskapet. Utover dette rapporteres øvrige tall kvartalsvis og årlig. De enkelte bærekraftsmål følges opp av avdelingen, prosjekt og ulike stabsfunksjoner.

Reisen mot lavutslippssamfunnet i 2050 har allerede begynt, og forventningene og kravene fra kunder og andre interessenter øker stadig innenfor energi- og miljø. Dette opplever vi i økte kundekrav til bygget, økt andel anbud med miljøprofil eller krav om miljøsertifisering. Det er også blitt et økende fokus på utslippsreduksjon på byggeplass med konsepter som fossilfri- og utslippsfri byggeplass, hvor stadig flere anleggsmaskiner og utstyr blir elektrisk, benytter biodrivstoff eller annen fornybar energi. HENT er ubetinget positiv til disse samfunnsendringer og kundekravene. Vi skal være en ledende aktør som utvikler og bygger de bærekraftige byggene, og utfordrer bransjen.

Konsern 2019
Omsetning 8,8 mrd
Ansatte 1001

HENT AS 2019
Omsetning 6,8 mrd
Ansatte 918

Helse, miljø og sikkerhet

HENT setter mennesket og prosjektet i sentrum. Våre ansatte og samarbeidspartnere er våre viktigste ressurser. Med vår 0-visjon for skader skal alle som utfører arbeid på våre byggeplasser og deres familier føle trygghet for at arbeidsplassen er preget av sikkerhet, respekt, trivsel og et helsefremmende arbeidsmiljø.

Alle våre samarbeidspartnere, herunder byggherrer, leverandører, underentreprenører og samfunnet for øvrig, skal være trygge på at prosjektene etterlever myndighetskrav og øvrige forventninger til et sikkert og helsefremmende arbeidsmiljø. Dette skal oppnås gjennom systematisk arbeid preget av kunnskap, erfaringslæring og en ledelse som ved handling viser at HMS har førsteprioritet uavhengig av andre behov og ønsker. Vi er overbevist om at en høy HMS-standard er nødvendig for optimal drift og en langsiktig bedriftsøkonomisk lønnsomhet. Vi har nå vært gjennom årlige ISO-revisjoner siden 2012 uten at revisor har funnet avvik, noe som gir trygghet for at så vel system som etterlevelse er tilfredsstillende.

Tidligere var HMS-arbeidet i selskapet organisert via en egen avdeling. I 2018 gjennomførte vi en betydelig omorganisering av HMS-arbeidet, slik at både ansvar og utførelse nå ligger samlet i linja. Det har gitt positiv effekt i form av bredere eierskap i hele prosjektledelsen, og flere øyne som observerer og utøver kontroller i prosjektene. Eierskapet blir tydeligere og avstanden mellom liv og lære kortere. Bransjen nytter i stor grad H-tallet (antall fraværsskader per million arbeidete timer) som KPI for sikkerhet på arbeidsplassen. Siden omorganiseringen har H-tallet vist en entydig positiv utvikling fra 4,4 til 1,6 ved utgangen av 2019.

Ledelsen har et særskilt ansvar for personlig involvering for å sikre organisasjonens måloppnåelse på HMS. Dette oppnås blant annet ved at HMS er første punkt på agendaen i alle relevante møter, eget lederfora særskilt viet HMS, samt at ledelsen gjennomfører regelmessige prosjektbesøk med HMS som eneste tema. Disse besøkene evalueres og scores ut fra gitte kriterier og prosjektene gis en skriftlig tilbakemelding på deres HMS-prestasjon og eventuelle forbedringsområde. Ovennevnte regime sikrer et kontinuerlig fokus og erfaringsdeling innen HMS. I 2019 er regimet utvidet med obligatorisk og daglig HMS-møte på alle byggeplasser, samt at fagledere innen HMS gjennomfører regelmessige evalueringsmøter med

alle prosjekter i sin portefølje basert på faste kriterier, og der resultatet enkelt visualiseres i tråd med LEAN-tankegangen. På denne måten får prosjektene løpende tilbakemelding på sin HMS-prestasjon samtidig som veiledning og opplæring gis for ytterligere forbedring.

H- og F-tall er per definisjon reaktive parametere, selv om kunnskapen fra disse selvfølgelig nyttes i proaktivt øyemed. I 2018 startet vi arbeidet med å utvikle en bedre sikkerhetsindikator, benevnt R3. Denne er basert på alvorlighetsgrad og skadepotensiale i alle hendelser som meldes. Dette vil da bli en proaktiv KPI fordi den fanger hendelser som er observert, men ikke endt som skade, og gir oss dermed muligheten til å overvåke og iverksette tiltak før evt. skade skjer. Foreløpig er variasjonene i innmeldte avvik for stor til at robustheten i KPIen er god nok til full utrulling, men vi er fortsatt trygge på at vi er på sporet av en ny og bedre sikkerhetsindikator. Som en naturlig del av ovennevnte, var HENT en av stifterne av et nytt bransjeforum «Samarbeid for Sikkerhet i bygg- og anleggsbransjen». Her jobber bransjen på tvers med mål å utarbeide felles standarder for sikkerhet, og det forventes konkrete resultater i løpet av 2020.

Ytre Miljø

HENT har i 2019 arbeidet for å skjerpe fokus på ytre miljø på alle prosjektene våre. Ansvar for ivaretagelse av offentlige lover og regler tilknyttet ytre miljø på byggeplass er et prosjektansvar og ligger på HENT sin prosjektorganisasjon. Som et ledd i å øke dette fokuset på ytre miljø i prosjekt ble det i 2019 definert et kontrollsystem via HMS-fagledere. Fagledere innen HMS gjennomfører regelmessige evalueringsmøter med alle prosjekter, og i disse evalueringsmøtene vurderes det nå en rekke sjekkpunkter tilknyttet ytre miljø. Sjekkpunktene inkluderer temaer som forurenset grunn, miljøsanering, og kjemikalier, og tar for seg offentlige krav til ytre miljø gjeldende i alle prosjekter. HMS-faglederes prosjektevaluering sikrer en grunnleggende oppmerksomhet på ytre miljø i prosjekter uten særskilte miljøkrav som ellers ville fått liten eller ingen løpende oppmerksomhet fra miljørådgivere. For å heve sertifiseringsgraden for HENT Miljøeffektiv byggeplass er også dette implementert som et sjekkpunkt i evalueringsmøtene. I likhet med ivaretagelse av offentlige krav til ytre miljø skal alle HENT sine prosjekter sertifiseres HENT Miljøeffektiv Byggeplass.

Kontrollsystemet ble implementert høsten 2019, og vi ser allerede nå gode resultater med tilhørende økt fokus på ytre miljø i våre prosjekter våren Q1 2020.

Seriøsitet og etikk

Vi ser en klar og positiv tendens til at samfunnet i langt større grad skjerper kravene for å sikre seriøse aktører og en seriøs bransje. Statistikken viser at byggebransjen definitivt har sine utfordringer. Store og seriøse byggherrer har nå kontrakter som stiller strenge krav til seriøsitet. Vi opplever konkurranser som har betydelig vekt på dette tema i totalvurderingen sin. HENT har jobbet målrettet gjennom flere år med forebygging av arbeidslivskriminalitet, og har utviklet gode systemer for risikovurdering, kontroll og oppfølging. Alle underentreprenører må gjennom strenge prekvalifiseringsrutiner før eventuelt kontrakt blir signert. Det er utviklet programvare som bidrar med løpende kontrollrutiner, og som åpner for nye arbeidsmetoder.

Skatteetaten tilbyr muligheten til et utvidet skattesamarbeid for utvalgte selskaper, som vil gi aktørene bedre innsikt og ferskere tallmateriale å gjennomføre kvalitetsvurdering på. HENT er i dialog med Skatteetaten om å inngå en slik avtale, i første omgang for utvalgte prosjekter, med et klart mål om at dette skal omfatte alle våre prosjekter på sikt.

HENT har i dag to forum for seriøsitetsskrav. Ett på strategisk nivå, og ett som tar for seg praktiske og konkrete saker som dukker opp og løses fra alle faser av prosjektgjennomføringen.

GDPR-regelverket ble innført i EU 25. mai 2018 og i EØS området 20. juli samme år. HENT har gjennomført en omfattende prosess for å sikre at vår virksomhet er i tråd med regelverket, og at alle som på en eller annen måte kommer i kontakt med selskapet kan være trygge på at vi har en forsvarlig håndtering av de personopplysninger som er involvert. HENT har eget personvernombud som bistår i GDPR arbeidet, samt kan være en sparringspartner for ansatte i bedriften.

Etiske retningslinjer

I områdene hvor HENT opererer, er næringslivet godt regulert, men bygg- og anleggsbransjen er risikoutsatt med tanke på useriøse aktører. Etiske dilemmaer og konflikter kan oppstå av ulike og sammensatte årsaker. Konsernets etiske retningslinjer er utarbeidet med hensikt å veilede de ansatte og

samarbeidspartnere gjennom slike situasjoner. HENT sine etiske retningslinjer er basert på FNs Global Compacts ti prinsipper, som igjen er basert på FNs menneskerettighetserklæring, ILOs grunnleggende konvensjoner Human Rights at Work, Rio erklæringen og FN konvensjonen mot korrupsjon.

Signering av etiske retningslinjer er lagt inn som en del av rutinen ved signeringsprosessen med nyansatte i HENT. Det er gjennomført signeringsprosess elektronisk for alle eksisterende ansatte. Etiske retningslinjer er implementert som en del av de standard administrative bestemmelser og derav en del av kontraktsdokumentene med underentreprenører. I den årlige klimaundersøkelsen etterspørres det tilbakemeldinger fra ansatte med hensyn til eventuelle opplevde brudd på etiske retningslinjer. Disse tilbakemeldingene gir grunnlag for vurdering av tiltak og spesielle fokusområder fremover.

Varsling av kritikkverdige forhold

Rutiner for varsling av kritikkverdige forhold har tidligere vært opplyst i arbeidsreglementet til HENT. HENT startet i 2019 arbeidet med å innføre en digital varslingsportal hvor ansatte kan varsle selskapet om kritikkverdige forhold anonymt eller med fullt navn. Dette sikrer at varsler håndteres på en rett og forsvarlig måte, samt unngår tvil om hva som er ett varsel og ikke. Portalen forventes å innføres første kvartal 2020.

Samfunnsansvar

HENT har gjennom flere år bidratt med ulike former for støtte til ideelle organisasjoner. Herunder har vi siden etableringen av Gyaw Gyaw i 2009 vært en fast samarbeidspartner for Gyaw Gyaw. Organisasjonen holder til blant karene på grensa mellom Thailand og Burma. Gyaw Gyaw er karensk og betyr sakte, og reflekterer organisasjonens filosofi om en sakte og bærekraftig utvikling i takt med samfunnet de er en del av. De har siden oppstarten bygd en rekke undervisningsbygg i tradisjonell lokal stil og derigjennom lagt til rette for praktisk kunnskapsoverføring samtidig som de har skapt en arena for undervisning og læring som setter fokus på demokrati og menneskerettigheter.

Kirkens Bymisjon er en åpen og inkluderende ideell organisasjon som arbeider i byer over hele Norge, blant mennesker som strever med hverdagen på ulike måter. Organisasjonens visjon er at alle mennesker skal erfare respekt, rettferdighet og omsorg. HENT har i mange år støttet organisasjonen både ved økonomiske bidrag og gjennom at store deler av organisasjonen fysisk har deltatt og bidratt under gjennomføring av ulike tiltak og arrangementer.

Medarbeidersamtaler

HENT har besluttet å gjennomføre minimum fire avtalte samtaler mellom medarbeider og leder per år. Dette for at medarbeider og leder enklere skal kunne følge opp prestasjon, samarbeid og trivsel. Dette ble i 2019 gjennomført som vist i tabellen nedenfor.

Måned og fokusområde	Varighet
Kvartal 1 (jan-mars) Utviklingsplan/opplæringsplan	30 minutter
Kvartal 2 (april-juni) Utviklingsplan/opplæringsplan	30 minutter
Kvartal 3 (juli-september) Utviklingsplan/opplæringsplan	30 minutter
Kvartal 4 (oktober-desember) Medarbeidersamtale og utviklingsplan/ opplæringsplan	1-2 timer

I de kortere samtalene på ca. 30 minutter lå fokuset på status utviklingsplan/opplæringsplan fra forrige samtaler, samt evt. bestemme ny plan til neste samtale. Den lengre medarbeidersamtalen fokuserte på: nåsituasjon, prestasjonsvurdering, karriereutvikling og utviklingsplan/opplæringsplan.

Formålet med samtalene har vært:

- Øke fokus på utvikling hos hver enkelt medarbeider med tettere oppfølging fra leder.
- Utviklingsplanen skal være et levende dokument som man har søkelys på i hverdagen.
- Medarbeidersamtalen skal ta utgangspunkt i medarbeiderens og lederens arbeidssituasjon, men skal være mer systematisk, gjennomtenkt og grundig enn den daglige kontakten.

Samtalen har i hovedsak dreid seg om det partene i felleskap eller hver for seg kan gjøre noe med.

Mangfold og likestilling

I HENT jobber vi for å skape mangfold i ansattgruppen og har ansatte fra 17 forskjellige nasjonaliteter. Tradisjonelt er byggebransjen en svært mannsdominert bransje, og dette gjelder også for HENT, men vi jobber kontinuerlig med å rekruttere kvinner inn i bedriften. I 2019 var kvinneandelen i HENT på 14,4% for konsernet. I alle våre konsernselskaper har vi 1 – 3 kvinner i styret og i konsernledelsen er 2 av 14 deltakere kvinner.

I konsernledelsen sitter det i 2019 to kvinner.

Ansatte i HENT

HENT arbeider kontinuerlig med trivsel på arbeidsplassen, og det gjennomføres årlige klimaundersøkelser for alle ansatte med gode resultater. Resultatene fra disse undersøkelsene benyttes aktivt av ledelsen for å gjennomføre forbedring. Tilbakemeldingene fra klimaundersøkelsene tilsier at trivselen er høy i HENT. I 2019 er gjennomsnittsscoren noe høyere på 3 av totalt 5 spørsmålskategorier sammenliknet med resultatene fra 2018. For de 2 siste spørsmålskategoriene er gjennomsnittsscoren identisk mot 2018-resultatene. Bryter vi spørsmålene ned i underpunkter, kan man se at enkelte av spørsmålene har dårligere score enn fjoråret. Flere tiltak er iverksatt for å ta tak i de områdene som fikk lavere resultat, og det arbeides bedre med oppfølging av tiltak enn noen gang før.

HENT har over lang tid hatt fokus på å forebygge sykefravær, etablere god oppfølging og sikre en tett dialog mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. Selskapet har etablert gode rutiner og hatt fokus på å sikre tett dialog med alle medarbeidere. Bedriftshelsetjenesten benyttes aktivt både med hensyn til forebyggende tiltak, samt bistand ved sykefravær. Alle ansatte over 45 år fikk i 2019 tilbud om helsekontroll med lege. Alle under 45 år fikk tilbud om helsekontroll med HMS-rådgiver. For fagarbeidere gjennomføres det utvidede helseundersøkelser.

HENT har i 2019 tilbudt alle ansatte influensavaksine gjennom vår bedriftshelsetjeneste. Dette tilbudet benyttet ca. 20% av arbeidsstokken seg av i 2019.

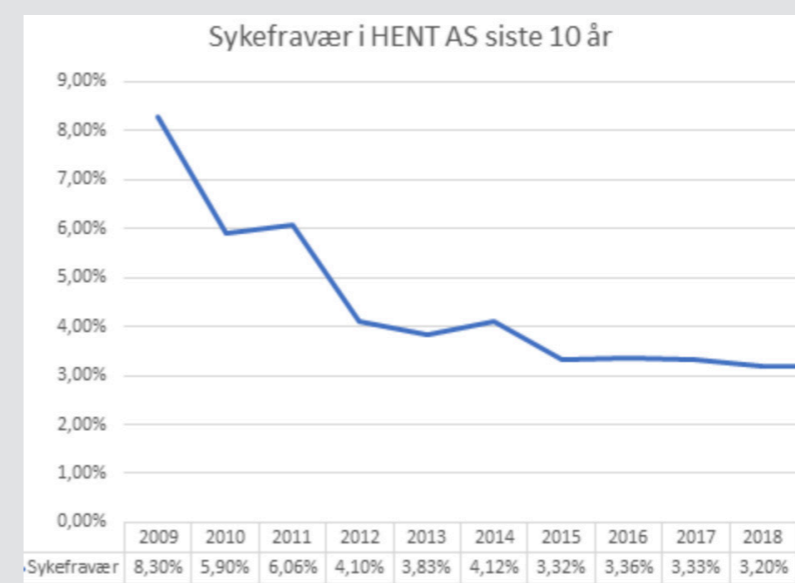
Sykefraværet endte for 2019 på 3,19% for HENT AS, noe som er betydelig lavere enn gjennomsnittet i bransjen (4,65%, SSB), og betydelig lavere enn gjennomsnittet på landsbasis (5,9%, SSB). Utviklingen har over tid vært positiv, og vi ser effekten av å ha etablert gode rutiner, god organisering av sykefraværarbeid, sterkt fokus på forebyggende arbeid og tett oppfølging. Det er naturlig å se det lave sykefraværet i sammenheng med høy trivsel i HENT, noe årlige klimaundersøkelser bekrefter.

Gjennom 2019 er det gjennomført et bredt spekter av kurs og workshoper for erfaringsdeling, innenfor arbeidsmetodikk, verktøy og fagopplæring på våre ulike lokasjoner.

For fagarbeiderne er bas-skolen videreført som et viktig kompetansetrinn i utviklingen til våre håndverkere. Det er også gjennomført HMS-kurs for nye eller tidligere verneombud som har manglet dette.

Det egenutviklede e-læringskurset «HENT Future» tar for seg miljø, bærekraft og grønne løsninger for byggebransjen – dette har vært obligatorisk å gjennomføre for alle ansatte gjennom 2019. Innenfor lederopplæring er kursprogrammet Involverende lederskap satt i gang som et tiltak som involverer hele prosjektteam. Opplegget strekker seg over 4 måneder med det formålet å bygge felles forståelse og sterke team i hvert prosjekt helt fra en tidlig fase.

Byggebransjen er risikoutsatt med tanke på useriøse aktører og ved å utvikle egne fagansatte og å satse på lærlinger, bidrar vi til å beholde fagkompetanse, håndverkstradisjoner samt bekjempe useriøse aktører. Gjennom våre egne fagarbeidere forstår vi våre underentreprenører og leverandørers utfordringer bedre, og kan på bakgrunn av dette sammen skape bedre flyt og kvalitet på våre byggeplasser.

Miljø og Bærekraft

Det er en stadig økende etterspørsel etter bærekraftige bygg i markedet. Ambisjonene og kravene til kundene øker, og det som for noen år siden var pilotprosjekter har nå blitt normen. En bransje som har stått for et betydelig forbruk av energi, natur-, og materialressurser, og generert tilsvarende mengde avfall og klimagassutslipp, opplever nå en snuoperasjon. De foregående årene har miljøfokus i bransjen vært på selve bygget, nå opplever vi også i større grad kundekrav tilknyttet byggefase og reduksjon av utslipp gjennom fossilfri- og utslippfri byggeplass. HENT møter denne spennende muligheten gjennom satsningen på blant annet HENT Future og HENT Miljøeffektiv Byggeplass.

Seksjon for Bærekraft

HENT har over lengere tid satset strategisk på å bygge opp kompetanse i eget hus på energi, miljø og bærekraft gjennom Seksjon for Bærekraft. Seksjon for Bærekraft består i dag av 20 energi- og miljørådgivere med bred kompetanse innenfor miljø- og energirådgiving og miljøsertifisering. Gjennom Seksjon for Bærekraft satser HENT offensivt for å møte framtidens krav og forventninger til energi og miljø, med kompetanse og kapasitet til innovasjon og utvikling av nye bærekraftige løsninger og konsepter. Kompetanse på bærekraft i eget hus har vært en essensiell suksessfaktor for at vi i HENT har lyktes med å realisere stadig flere prosjekter med stadig mer ambisiøse miljø- og energiprofiler.

HENT har i 2019 styrket vårt arbeid og vår kompetanse på bærekraft i Sverige. Gjennom ansettelsen av to dyktige miljørådgivere i Stockholm har HENT etablert et internt fagmiljø for prosjektstøtte og miljøfaglig bistand til våre prosjekter i Sverige. Gjennom 2019 ble alle våre prosjekter i Sverige anvist en intern miljørådgiver for prosjektstøtte. HENT har slik styrket den interne kompetansen på miljøfaglige områder særegne for Sverige, deriblant miljøsertifiseringer som Miljøbyggnad og BREEAM-SE. Samtidig har det i 2019 pågått et forbedringsarbeid med videreutvikling av styringssystemet for miljøoppfølging i prosjekter i Sverige, med forbedring og nyetablering av verktøy, rutiner og malverk tilpasset Sverige. Gjennom 2019

har HENT dermed bygget et system og ressursmessig kapasitet for miljøoppfølging for HENT Sverige AB etter modell og på lik linje som i HENT AS.

Bærekraftige bygg

Det er en stadig økende etterspørsel etter bærekraftige bygg i markedet. Det settes stadig mer ambisiøse energi- og miljømål i prosjekter, og energi- og miljøambisjoner som tidligere hovedsakelig var sentrert i Oslo har i stor grad bredt seg utover til resten av landet. En økende andel av vår prosjektportefølje har ambisiøse energi- og miljømål, og i 2019 kan 25,4% av omsetningen på våre prosjekter karakteriseres som Bærekraftige bygg.

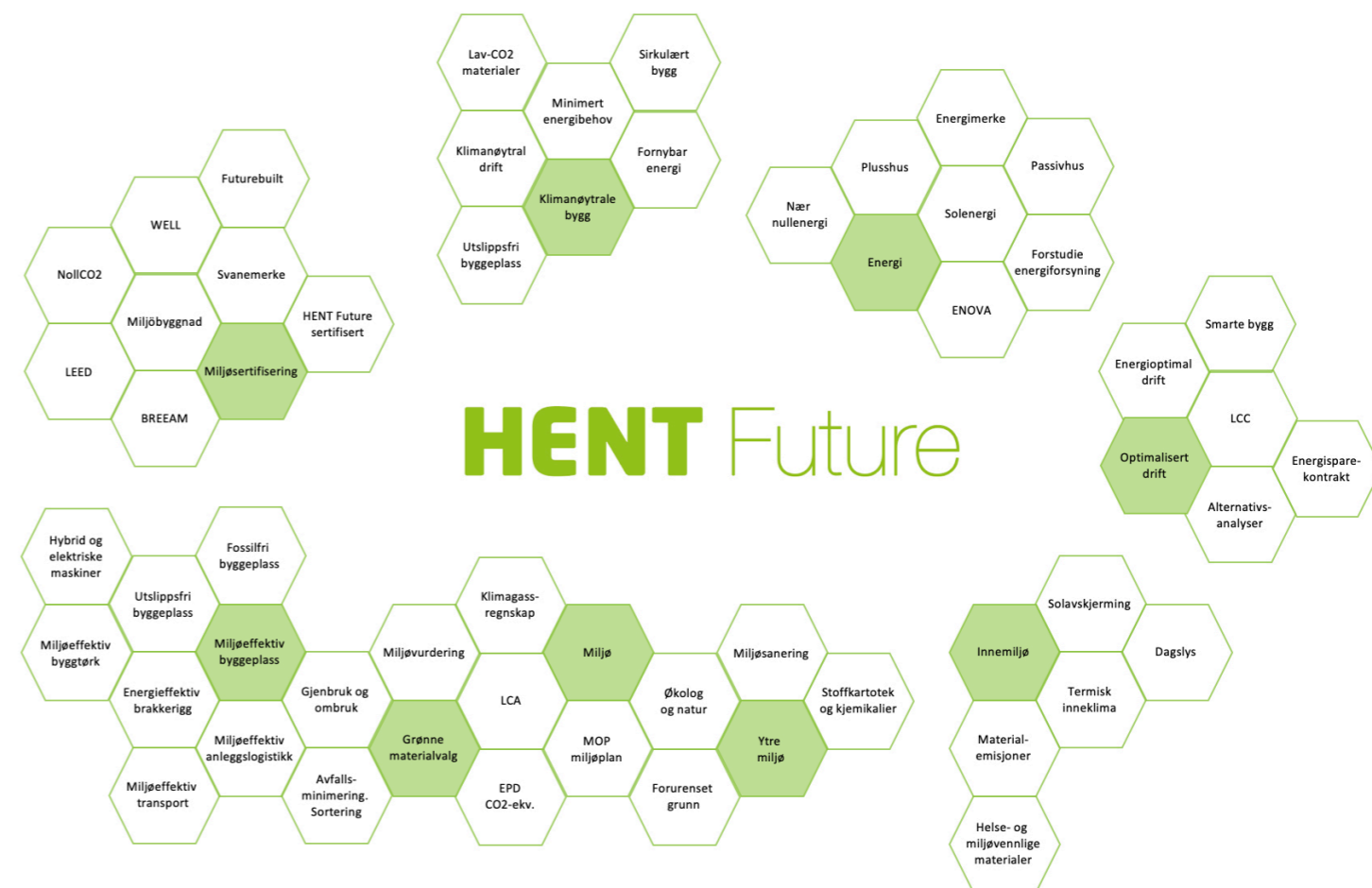
Dette inkluderer prosjekter med ambisjoner som HENT Future Sertifisert, plusshus, nullenergi, BREEAM Very Good eller bedre, Futurebuilt, HENT Woodland, WELL, og Miljøbyggnad. Markedet etterspør altså stadig mer ambisiøse konsepter for bærekraft, og vårt svar til dette er HENT Future.

HENT Future

Et viktig satsingsområde for HENT i 2019 var videreutvikling av konseptet HENT Future. HENT Future er en del av HENT Totalverdi; HENT sitt konsept for samhandling i byggebransjen.

HENT Future er vårt konsept for bærekraftig prosjektutvikling og realisering av byggeprosjekter. Future er en materialisering av vår kompetanse på bærekraft, våre bærekraftige løsninger, og vår gjennomføringsmodell for bærekraft i prosjekt, og svarer opp de kravene som stilles i moderne prosjekter hva gjelder energi og miljø i fremtidens bærekraftige samfunn.

Det finnes ikke noen enkeltstående løsning på bærekraftutfordringene. Det finnes ingen grønn løsning som passer for alle prosjekter og ingen sertifisering som fanger opp alle problemstillinger. Grønn omstilling og bærekraftig bygging krever et bredt spekter av virkemidler, konsepter, kunnskap, verktøy, metoder og tiltak. Det er dette vi har satt i system og kaller for HENT Future – det er alt det vi i HENT driver med for å møte bærekraftutfordringene, vårt konsept for bærekraftig prosjektutvikling og realisering av byggeprosjekter. HENT Future benyttes som et verktøy for å øke mengden av bærekraftkvaliteter i anbud og prosjekt, og for presentasjon og systematisering av den brede

kompetansen HENT sitter på hva gjelder miljøvennlige løsninger og bærekraftig prosjektutvikling.

HENT Future representerer helhetstanken. Vi ønsker deg velkommen til vårt svar på bærekraftutfordringen.

HENT Future – Bærekraftsertifisering

Parallelt med videreutviklingen av HENT Future har vi utviklet en sertifisering for bygg - HENT Future Nybygg som et lett tilgjengelig og ressurseffektivt alternativ for realisering og sertifisering av bærekraftige og miljøvennlige løsninger. Sertifiseringen synliggjør og dokumenterer for våre kunder de bærekraftige løsningene som realiseres i prosjekter, også i prosjekter der det ikke er riktig med ressursintensive eksterne miljøsertifiseringer slik som BREEAM.

«Med sertifiseringen HENT Future Nybygg skal vi planlegge og bygge for fremtiden. HENT setter fokuset på bærekraft gjennom en strukturert prosess, synliggjør de bærekraftige kvalitetene til et bygg, og dokumenterer byggets prestasjoner og ytelser for energi, miljø og bærekraft.»

HENT Future Nybygg består av kvaliteter for bærekraft som måler et byggs bærekraftige egenskaper. Kvalitetene for bærekraft, og kriteriene og omfanget for å oppfylle disse, er nøye utvalgt av HENT sin seksjon for bærekraft for å representere de viktigste energi-, miljø, og bærekraftaspektene ved et prosjekt. Et bygg

sertifisert HENT Future Nybygg overoppfyller alltid offentlige krav til energi- og miljø. I tillegg tilrettelegger sertifiseringen for å utvide prosjektambisjoner og gjennomføre tiltak for å ytterligere forbedre byggets bærekraftprofil. Sertifiseringen gir slik kunden et vitnemål på bærekraftige kvaliteter i prosjektet, og dokumenterer byggets miljøvennlige løsninger. Konseptet skaper dermed en økt bevissthet, merkevareprofil og formidling rundt prosjekter med energi- og miljøkvaliteter som ellers ikke ville fått anerkjennelse i markedet.

HENT har også utviklet et eget konsept for rehabiliteringsprosjekter kalt HENT Future Forny. Ofte er et valg om rehabilitering og gjenbruk det største og viktigste valget for bærekraft som tas i et prosjekt – som hovedregel innebærer det langt større miljøkonsekvenser å rive og bygge nytt.

HENT ser og forventer en akselererende trend i store rehabiliteringsprosjekter, og vi har derfor utviklet denne sertifiseringen særlig tilpasset byggfornyelse. Med HENT Future Forny kan våre kunder være trygge på at HENT kan bistå med å identifisere de helhetlige mest gunstige bærekraftkvalitetene også i rehabiliteringsprosjekter.

HENT Woodland

HENT Woodland er vårt konsept for utvikling, prosjektering og realisering av moderne trebygg. Konseptet omfatter tilrettelagte prosesser for riktig prosjektering og løsningsvalg, sammen med en bred kunnskapsbase med spesifikke løsninger for bruk av tre i konstruktiv sammenheng med massivtre-, limtre- og hybridkonstruksjoner. HENT Woodland omfatter også erfaringsbase for gjennomføringsfasen, deriblant logistikk- og riggplan samt framdriftsplanlegging for prosjekter med trekonstruksjoner.

Brukt riktig kan tre være et av de mest bærekraftige materialene som finnes, og bidra til realisering av bygninger med svært lave klimafotavtrykk. Sara – Skellefteå kulturhus og hotell - er et godt eksempel på riktig bruk av tre som konstruktivt materiale for realisering av et særskilt miljø- og klimavennlig bygg. Sara er bygd med lokale råvarer, produksjon og kunnskap, med trevirke produsert og bearbeidet bare noen mil fra byggeplassen. Med sine 25 000 m² og 20 etasjer vil bygget bli verdens høyeste trehus – målt i antall etasjer.

Sara er et eksempel på framtidens miljøvennlige bygg, der klimagassintensive byggematerialer som stål og betong erstattes med miljøvennlig og bærekraftig materialbruk. Sara viser at HENT er bransjeledende på å bygge i tre og vi skal fortsette vår strategiske satsning på bærekraftige moderne trebygg.

HENT Miljøeffektiv byggeplass

For å redusere miljøpåvirkningen fra våre byggeplasser har HENT utviklet miljøkonseptet HENT Miljøeffektiv byggeplass. Miljøeffektiv byggeplass består av en tiltakspakke og et sertifiseringssystem, der alle HENT sine prosjekter skal iverksette og dokumentere miljøtiltak. Miljøeffektiv byggeplass gir dermed et rammeverk og et kontrollsystem for implementering av større og mindre miljøtiltak i byggefase, med tiltak som fossilfri byggeplass, utslippsfri byggevarme, avfallsminimering, kjemikaliekontroll, energieffektivitet, gjenbruk og avfallssortering. Dette er konkrete tiltak med målbar reduksjon av miljøpåvirkning fra våre byggeplasser og brakerigger. Miljøeffektiv byggeplass er HENT sitt fremste virkemiddel for å redusere vår miljøpåvirkning, og i 2019 ble konseptet utvidet til å også omfatte HENT Sverige.

I 2019 var 80% av våre byggeplasser sertifisert som miljøeffektiv byggeplass. Som en del av HENT Miljøeffektiv byggeplass kan prosjekter gjennomføres med fossilfri byggeplass. Fossilfri byggeplass er blitt stadig mer utbredt både i antall prosjekter og geografisk utstrekning. I 2019 gjennomførte HENT 21 prosjekter fossilfritt, deriblant 3 prosjekter i Trondheim og 1 prosjekt i Bergen.

I 2019 startet overgangen til utslippsfri byggeplass, og det etterspørres i stadig større grad utslippsfrie løsninger som bruk av elektriske eller hybride anleggsmaskiner. HENT har tatt i bruk utslippsfrie løsninger på flere prosjekter, og fikk i 2019 besøk av blant annet næringsminister Monica Mæland og Fredrik Hauge fra Bellona for befaring av utslippsfrie anleggsmaskiner på våre byggeplasser. Den teknologiske og politiske utviklingen på området er rask, og vi forventer at tilgjengeligheten av elektriske anleggsmaskiner vil øke samtidig som at nasjonale og lokale målsetninger og krav til utslippsreduksjoner på byggeplass vil fortsette.

HENT Utleie

HENT Utleie er et viktig virkemiddel i HENT sin satsing på grønn omstilling. HENT Utleie leverer miljøvennlige utstyr og løsninger til våre prosjekter, eksempelvis gjennom energieffektiv belysning og utstyr for miljøvennlig byggevarme. Med utstyr og kompetanse i eget hus hjelper HENT Utleie prosjektene med å prosjektere mer effektive og utslippsfrie løsninger for byggevarme og byggtørk. Samtidig tilrettelegger HENT Utleie for gjenbruk og ombruk i prosjekter, eksempelvis med overskuddsmateriale og riggutstyr. Satsingen på HENT Utleie er slik et betydningsfullt miljøtiltak og et viktig grep for å møte utfordringen om fossilfri og utslippsfri byggeplass.

Løkenåsveien 45

Klimagassreduksjon

Byggebransjen står for en betydelig andel av Norges klimagassutslipp. Produksjon av byggematerialer, transport til og fra byggeplass, avfallshåndtering, og utslipp i anleggsfase fra anleggsmaskiner og fra byggevarme er alle store utslippskilder.

Dette betyr at HENT sine aktiviteter påvirker miljøet lokalt og globalt, direkte gjennom vår egen aktivitet, og indirekte via våre samarbeidspartnere. Som en del av vårt miljø- og samfunnsansvar jobber HENT aktivt for å redusere miljøpåvirkningen fra våre byggeplasser, fra vår administrasjon, og fra hele livsløpet til våre byggeprosjekter. De viktigste tiltakene for reduksjon av HENT sin miljøbelastning er systematisert gjennom konseptene våre, blant annet HENT Future, Miljøeffektiv byggeplass, HENT Utleie, og HENT Woodland. Slik har vi satt de gode miljø- og bærekraftstiltakene i system, for å systematisere oppfølging, ta vare på erfaringer, og videreutvikle løsninger og de gode tiltakene.

Vårt klimafotavtrykk

HENT utarbeider årlig klimagassregnskap for hele virksomheten, herunder klimagassfotavtrykk fra prosjekter, kontorer og administrasjon. Grafene viser en oversikt over klimafotavtrykket i 2019. Analysen er basert på direkte og indirekte energiforbruk knyttet til HENT sine aktiviteter. Klimafotavtrykket gir en generell oversikt over organisasjonens klimagassutslipp omregnet til tonn CO₂-ekvivalenter, og er sammensatt basert på informasjon fra både interne og eksterne systemer.

Beregningene er ikke direkte sammenlignbare med foregående år, på grunn av endringer og usikkerhet

i beregningsunderlag, samt at det er gjort endringer i beregningsmetodikk tilknyttet aktivitet i Sverige og Danmark som beregnes separat. Klimafotavtrykket for 2019 vil inngå som basisår for framtidige beregninger og målsettinger for utslippsreduksjon.

GHG (GreenHouseGas)-protokollen deler utslippene inn i tre hovedsegmenter, såkalte Scope, som inkluderer både direkte og indirekte utslipp. Rapporteringen tar i betraktning følgende klimagasser: CO₂, CH₄ (metan), N₂O (lystgass), SF₆, HFK og PFK.

Scope 1

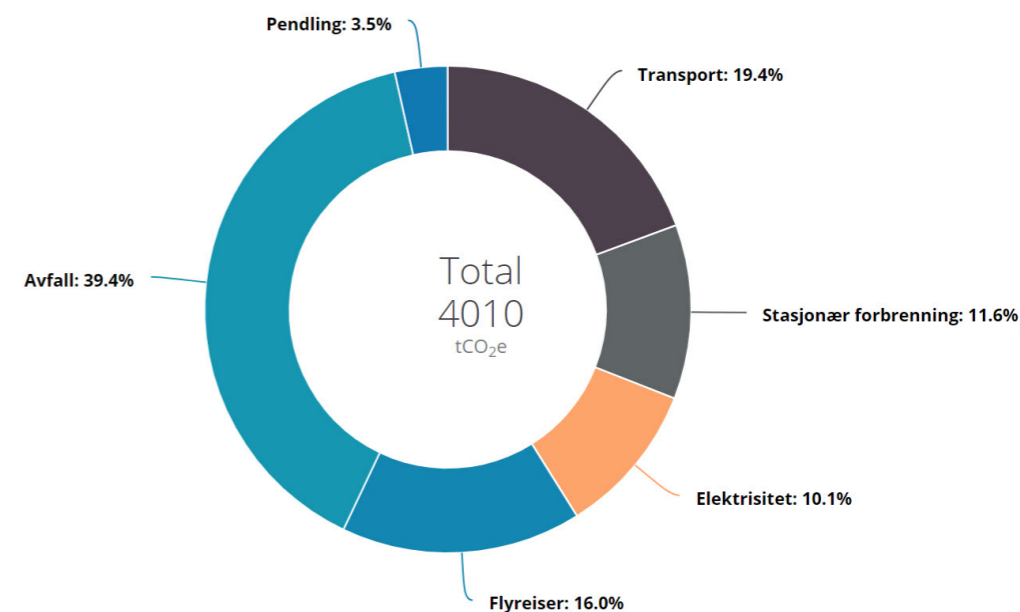
Obligatorisk rapportering inkluderer alle utslippskilder knyttet til driftsmidler der organisasjonen har operasjonell kontroll. Dette inkluderer all bruk av fossilt brensel for stasjonær bruk eller transportbehov (egeneide, leide eller leasede kjøretøy, kokkoverk etc.). Videre inkluderes eventuelle direkte prosessutslipp.

Scope 2

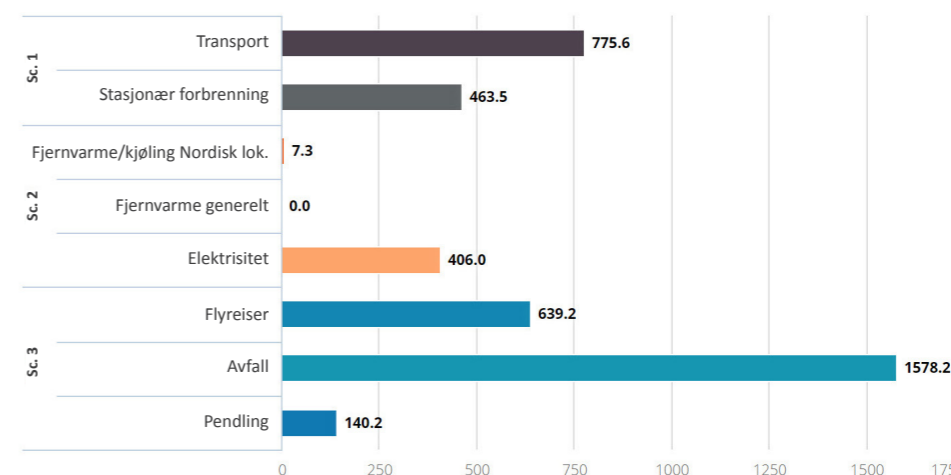
Obligatorisk rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpt energi; elektrisitet eller fjernvarme/kjøling. Eksempelvis forbruk av elektrisitet og fjernvarme på prosjekter og kontorer.

Scope 3

Frivillig rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpte varer eller tjenester. Dette er utslipp som indirekte kan knyttes til organisasjonens aktiviteter, men som foregår utenfor direkte kontroll. De største driverne innenfor Scope 3 er flyreiser og annen reisevirksomhet samt avfall.

Utslipp per scope & kategori (TCO₂E)

HENT rapporterer årlig om vårt ansvars- og bærekraftsarbeid basert på retningslinjene til den internasjonale rapporteringsorganisasjonen Global Reporting Initiative (GRI).

GRI Content Index			
Number of disclosure	Disclosure	Comment	Page number or information
Organizational profile			
102-1	Name of the organization		3
102-2	Activities, brands, products, and services		3
102-3	Location of headquarters		3
102-4	Location of operations		3
102-5	Ownership and legal form		3
102-6	Markets served		3
102-7	Scale of the organization		3
102-8	Information on employees and other workers		8
102-9	Supply chain		3
Strategy			
102-14	Statement from senior decision-maker		2
Ethics and integrity			
102-16	Values, principles, standards, and norms of behavior		6
Reporting practice			
102-50	Reporting period		2019
102-51	Date of most recent report		27.03.2020
102-52	Reporting cycle		Annually
102-53	Contact point for questions regarding the report		jan.jahren@hent.no lars.lagran@hent.no
102-54	Claims of reporting in accordance with the GRI Standards		Core Standard
102-55	GRI content index		This index
102-56	External assurance		No
Economic			
205 Anti Corruption			
205-2	Communication and training about anti-corruption policies and procedures.		6

GRI Content Index			
Number of disclosure	Disclosure	Comment	Page number or information
Environmental			
305 Emissions			
305-1	Direct (Scope 1) GHG emissions		15
305-2	Energy indirect (Scope 2) GHG emissions		15
305-3	Other indirect (Scope 3) GHG emissions		15
305-4	GHG emissions intensity	0,589 tCO2e/million turnover	
305-7	Nitrogen oxides (NOx), sulfur oxides (Sox), and other significant air emissions		15
Social			
401 Employment			
401-1	New employee hires and employee turnover	11,5 % employee turnover	2
403 Occupational health and safety			
403-6	Promotion of worker health		8
403-9	Work-related injuries		5
403-10	Work-related ill health		5
404 Training and education			
404-2	Programs for upgrading employee skills and transition assistance programs		8
405 Diversity and equal opportunity			
405-1	Diversity of governance bodies and employees		6
406 Non discrimination			
406-1	Incidents of discrimination and corrective actions taken		Zero
408 Child labor			
408-1	Operations and suppliers at significant risk for incidents of child labor		6
418 Customer privacy			
418-1	Substantiated complaints concerning breaches of customer privacy and losses of customer data		6